

OPINIE | 05 december 2018

Waarom de alternatieve structuurmodellen uit het AFM-rapport niet gaan werken

 Leestijd van ongeveer 4 minuten

 7 reacties

Het accountantsberoep ontleedt zijn bestaansrecht door te voorzien in een behoefte van het maatschappelijk verkeer. Het beroep is ontstaan als gevolg van boekhoudschandalen, is daarna uitgegroeid tot een vertrouwensfunctie en staat nu onder forse druk door nieuwe boekhoudschandalen. Op zich is dat een normale levenscyclus: iets ontstaat uit chaos, groeit en sterft af.

LAATSTE OPINIES

OPINIE | *Gisteren*

Over speedboten, fregatten en mammoettankers

OPINIE | *07 december 2018*

Worstelen met ethiek

OPINIE | *06 december 2018*

Gebrekkige besluitvorming

OPINIE | *05 december 2018*

Waarom de alternatieve

Het lijkt er sterk op dat de accountant, in zijn huidige vorm, in de laatste fase van zijn leven is beland. Je kunt het beroep zien als een ecosysteem. Elk ecosysteem zal uiteindelijk ten onder gaan, als het zich niet kan aanpassen aan zijn omgeving. De omgeving van de accountant bestaat uit zijn cliënten en het maatschappelijk verkeer. Deze omgeving is aan het veranderen en geeft momenteel sterke signalen af dat de accountant zijn werkwijze moet aanpassen. Van enige afstand naar alle discussies over het beroep kijkend, lijkt het wel of de accountant gevangen zit in zijn eigen systeem (of: verdienmodel). Het piept en kraakt, maar het lukt niet daar echt iets aan te doen. Aan de hand van de systeemtheorie kan dit goed worden verklaard.

Als het systeem voldoende diversiteit en *requisite variety* (populair gezegd: zelfreflectie) heeft, zal het zich aanpassen, bijvoorbeeld door innovatie. Dan kan er een nieuwe levenscyclus worden gestart; ook wel *tipping point* genoemd. Maar als informatie uit de omgeving niet meer goed kan worden verwerkt door het systeem, zal het zich niet aanpassen en uitsterven. De vraag is dus waarom het systeem zichzelf niet meer aanpast?

Vanuit de systeemtheorie kan dit worden verklaard doordat er teveel feedback-mechanismen (*error-controls*) aanwezig zijn in het systeem. Feedback-mechanismen in een systeem groeien over de tijd en versterken zich. Bijvoorbeeld door het ontbreken van diversiteit en/of een toename van wet- en regelgeving en interne procedures. Als gevolg hiervan raakt het systeem vooral naar binnen gericht en 'ziet' het niet meer wat er in zijn omgeving gebeurt (gebrek aan informatie *control*).

Als je als accountant het grootste deel van je tijd kwijt bent met het voldoen aan allerlei interne en externe kwaliteitsvereisten (lees: feedback mechanismen), blijft er niet veel tijd over om na te denken over bijvoorbeeld innovatie, of is het lastiger om signalen op te pakken die wijzen op belangrijke tekortkomingen in het governancestelsel van de cliënt. Daarnaast verdiende de accountant altijd goed geld, dus was er geen echte prikkel om hierover wakker te liggen. De oplossing werd tot nu toe vooral gevonden in het toevoegen van nog meer feedback-mechanismen, mede om aan het bestaande (verdien)model vast te houden. De AFM-toetsingen vormen eveneens feedback-mechanismen: achteraf. Dat verklaart waarom die toetsingen geen nieuwe schandalen kunnen voorkomen.

Het echte probleem van het accountantsberoep is dat de behoefte van het maatschappelijk verkeer is veranderd, omdat de aard van de schandalen (inclusief snelheid van ontstaan) en dus ook de verwachtingen in de loop van de tijd zijn veranderd. Het maatschappelijk verkeer verlangt steeds meer dat de accountant integriteitsrisico's en andere systeemrisico's signaleert en daarover tijdig rapporteert. Wat er dus moet gebeuren is nagaan of de huidige controleaanpak en het accountantsproduct nog wel voorziet in de behoefte van deze tijd. De wereld en de behoefte van het maatschappelijk verkeer zijn niet statisch. Hetzelfde geldt voor de leer van de accountant en het product. Dit is waar de echte innovatie moet plaatsvinden!

Het bedenken van een nieuw structuurmodel is niet meer dan een zoveelste feedback-mechanisme en zal dus weinig of niets opleveren. Wellicht dat het de levensduur van de accountant iets verlengt, maar de val zal alleen maar harder zijn als er geen echte innovatie plaatsvindt. Met een kunstmatige verlenging van de levensduur kan de huidige generatie vijftigplus-accountants misschien nog net zijn pensioen halen, maar de jongeren blijven met lege handen achter. Dat kan niet de bedoeling zijn.

structuurmodellen uit het AFM-rapport niet gaan werken

OPINIE | 04 december 2018

Meer zelfsturing of meer regels?

MEER OPINIES

Opleidingen

Excel voor Financials

17 december 2018,
Hotel Mercure
Amsterdam Airport
€ 1595.00 | PE 14
Alex van Groningen

Vaktechnische Actualiteiten (6)

19 december 2018,
Diverse locaties
€ 320.00 | PE 4
Fiscount

Onbeperkt online nascholen

31 december 2018,
PE-Academy.nl
€ 995.00 | PE 1000
PE-Academy

Actualiteiten seminar 2019

22 januari 2019,
Houten
€ 420.00 | PE 6
NBA Opleidingen

Postbachelor AA oriëntatie MKB

1 februari 2019,
Meerdere locaties in Nederland
€ 7800.00
Avans+

Data Science: een introductie

22 maart 2019,
Amsterdam
€ 495.00 | PE 6
NBA Opleidingen

De innovatie waarover ik het heb gaat over de kern van het bestaan: de accountantscontrole. In een eerdere [opiniebijdrage](#) gaf ik een voorzet voor vernieuwing daarvan.

Het is nu tijd om echt na te denken over *the day after tomorrow* en *the shit of yesterday* achter ons te laten. Alleen dan kan de accountant overleven. Anders vrees ik over een tijdje het einde van het beroep, omdat ieder systeem zal sterven zonder vernieuwing.

Ik hoop daarom ook van harte dat de kern van ons bestaan het onderwerp van discussie gaat worden van de nieuw in te stellen [adviescommissie](#) van minister Hoekstra. Verdienmodellen, robots en kunstmatige intelligentie zijn uiteindelijk niet de grootste gevaren voor ons beroep. Wel het gebrek aan zelfreflectie en het vermogen om 'de grote olifant in de accountantsbestuurskamer' aan te pakken. Daarover binnenkort meer in een volgende bijdrage.

Wat vindt u van deze opinie?

Reacties

 149

 18

[Spelregels debat](#)

Deel dit artikel

[f](#) [in](#) [t](#) [✉](#)

Jeffrey Bekkerin

Jeffrey Bekkerin is vice president corporate governance bij Seadrill in Londen. Binnen Seadrill gebruikt hij Social Physics en Artificial Intelligence om organisatorische vraagstukken in een snel veranderende omgeving op te lossen. →

[Lees alles van Jeffrey Bekkerin](#)

GERELATEERD

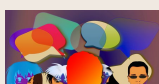
OPINIE | 04 december 2018

Meer zelfsturing of meer regels?

"Het wordt uiteindelijk een van twee smaken: of meer zelfsturing, of meer regelgeving." De woorden van minister Hoekstra op de Accountantsdag klonken nog lang na in de hoofden van de aanwezigen. We mogen hopen dat de adviescommissie die aan de slag wordt gezet door de minister zich niet uitsluitend bezig gaat houden met deze twee smaken (waarbij we de voorkeur van de minister eenvoudig kunnen raden). →

 x3 35 39

Martin de Bree

OPINIE | 03 december 2018

Over de nieuwe governance

De afgelopen dagen is er veel discussie geweest op Accountant.nl. Ik beschouw dat als een uitstekende aanloop naar onze algemene ledenvergadering. Er zijn veel vragen gesteld en op de ALV zullen die met veel plezier beantwoord worden. De ALV is immers de plaats waar de discussie tussen het bestuur en de leden plaatsvindt. Toch wil ik hier al wel vast op een paar zaken reageren, omdat we rechtstreeks aangesproken werden. →

🗨️ x7 👍 63 🗨️ 51

Harm Mannak

OPINIE | 30 november 2018

Op naar meer ledenbetrokkenheid

Accountants moeten leren communiceren op het niveau van 'de vrouw en man in de straat'. En daarmee ook van politici die zich, menen sommigen, 'zonder rijbewijs op de accountantssnelweg begeven'. Gelijk hebben is iets anders dan gelijk krijgen. →

🗨️ x5 👍 67 🗨️ 39

Endymion Struijs

OPINIE | 30 november 2018

Ballenbak-experiment verdient geen steun

Twee jaar geleden trok het NBA-bestuur plotsklaps de stekker uit de algemene ledenvergadering van december. De ingrijpende 'governance'-plannen van het toenmalige bestuur bleken op de nodige weerstand onder de leden te stuiten. →

🗨️ x11 👍 103 🗨️ 89

Marco Moling en Guus Ham

OPINIE | 29 november 2018

Governance en macht

De oob-kantoren hebben te veel invloed op de vormgeving van de toekomst van het accountantsberoep en op het leiderschap, dat het beroep moet vrijwaren van politieke interventie. De documenten van de Stuurgroep Publiek Belang missen de kern van de problematiek; niet toevallig. Dat moet anders, om de uitdaging aan te kunnen van minister Wopke Hoekstra. →

🗨️ x3 👍 37 🗨️ 37

Wim Nusselder

Ontvang elke werkdag (maandag t/m vrijdag) de laatste nieuwsberichten, opinies en artikelen in uw mailbox.

Bent u NBA-lid? Dan kunt u zich ook aanmelden via uw [ledenprofiel op MijnNBA.nl](#).

reCAPTCHA

Upgrade naar een [ondersteunde browser](#) om een reCAPTCHA-uitdaging te ontvangen.

[Waarom gebeurt dit?](#)

Privacy - Voorwaarden

Aanmelden

Accountant is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

NBA

ACCOUNTANT.NL

Home
Nieuws
Opinie
Carrière
Feiten en cijfers
Artikelen

THEMA'S

Aansprakelijkheid	Accountantsdag	Arbeidsmarkt
Arbeidsrecht	Assurance	Beroep met toekomst
Corporate governance	Dag van de Financial	Derivaten
Externe verslaggeving	Financiële instellingen	Financiering
Fiscaal	Flex-bv	Fraude en witwassen
Fraude in praktijk	ICT	Integrated reporting
Kantoormanagement	Kwaliteit en toezicht	Lerend vermogen
Mkb	Ondernemingsrecht	Onderzoek en wetenschap
Opleiding	Overheid	Pensioen
Privacy	Professioneel-kritische instelling	Publiek belang
Samenstellen	SBR	Semi-publieke sector
Statistical auditing	Subsidies	Van de Helpdesk

Accountant maakt gebruik van cookies om de website te analyseren en te verbeteren en om advertenties te tonen. Door op 'akkoord' te klikken geeft u toestemming voor het gebruik van cookies. In de [cookieverklaring](#) vindt u meer informatie over het gebruik van [Twitter](#) cookies op deze site. [NBA.nl](#)

Akkoord